

ارتباط بین منابع و تسهیل سازی نوآوری در شرکت های خدمات

مشاوره ای کشاورزی

نیوشا اقتداری^{۱*}، اکرم بینایان

^۱ دانشجوی ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران ، دانشجوی توسعه روستایی دانشگاه رازی

چکیده

دیدگاه مبتنی بر منابع شرکت بر منابع درونی تاکید دارد. به عبارت دیگر دیدگاه مبتنی بر منابع، شرکت را به عنوان مجموعه ای از منابع مفهوم سازی می کند که این منابع برای ایجاد ارزش افزوده به شرکت متفاوت هستند. شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی به عنوان زیر مجموعه ای از شبکه خدمات مشاوره ای کشاورزی در ایران هستند. هدف این شرکت ها تسهیل سازی نوآوری برای کشاورزان است. منابع شرکت سرمایه های سازمانی هستند که با فرایند نوآوری ها مرتبط می باشند. سرمایه شرکت به چهار دسته مالی، انسانی، ساختاری و ارتباطی تقسیم شده است. هدف این مطالعه بررسی ارتباط بین منابع شرکت و تسهیل سازی نوآوری در شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی بود. یافته ها تایید کرد که اجزای هر چهار منبع ارتباط مثبت معنی داری با تسهیل سازی نوآوری دارد. نتایج نشان می دهد که این منابع برای بهبود و ارتقای فرایند تسهیل سازی نوآوری ضروری است و منابع انسانی در بین منابع شرکت برای این تسهیل سازی نیاز است که مورد توجه قرار گیرد. در پایان این مطالعه پیشنهاد می دهد تحقیقات آتی باید از تاثیر منابع جدید شرکت بر فرایند تسهیل سازی نوآوری در شبکه گسترده خدمات مشاوره ای کشاورزی سرمایه گذاری کند.

واژه های کلیدی: دیدگاه مبتنی بر منابع، شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی، تسهیل

سازی نوآوری

مقدمه

منابع یکی از مهمترین عوامل در موفقیت شرکت هایی هستند که در زمینه های مختلف در حال فعالیت هستند و به عنوان یکی از تعیین کننده هایی هستند که اگر به درستی مدیریت و توسعه داده شود باعث ترغیب نوآوری، خلاقیت و ایجاد ارزش می گردد (Saudah,2005;Hong et al.,2007). بنابراین منابع شرکت شامل مجموعه ای از سرمایه های درون شرکت است که اهمیت زیادی در ایجاد و توسعه ارزش افزوده برای آن دارد (Firkin, 2003;Huang et al.,2006). در حقیقت با ترکیب منابع شرکت مانند دانش، منابع مالی، طرح ها و راهبردهای مناسب، برقراری ارتباطات گسترده با مخاطبان عامل مهمی در دستیابی به بهبود رفتارهای نوآورانه است (Brooking,1997). شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی برای توسعه کشاورزی منطقه و همچنین حفظ و گسترش فعالیت های خود نیاز به شناسایی و استفاده از منابع درونی خود دارند. آنها بر پایه یک سیستم قراردادی با ذینفعان و مخاطبان خود فعالیت می کنند و درآمدهای خود را از طریق پرداخت آنها به دست می آورند. بنابراین آنها وقتی که به عنوان یک تسهیل کننده نوآوری در طول یک پروژه عمل می کنند در انتها مبلغی را کسب می کنند. نقش آنها به عنوان ابزاری برای توسعه ارتباطات در بین عاملان مختلف منطقه می باشد. (Klerkx and Leeuwis,2008) همچنین به عنوان پلی در دو سمت عرضه و تقاضای زیر ساخت های نظام دانش و اطلاعات کشاورزی عمل می کنند تا بر شکاف های اطلاعاتی، مدیریتی کشاورزی، فرهنگی و شناختی موجود در منطقه در طول فرایند نوآوری غلبه کنند (Howells, 2006). از دیدگاه Howells(2006) وظیفه اصلی عاملانی که در فرایند انتقال نوآوری نقش دارند به عنوان واسطه های نوآوری معرفی می کند که نقش مهمی در فراهم سازی اطلاعات برای همکاری با ذینفعان، نقش واسطه بین دو یا چند بخش در انجام کارها، کمک در یافتن راههای مشاوره و حمایت به منظور دستیابی به نتایج نوآورانه در چنین همکاری هایی ایفا می کنند. از سوی دیگر Kolodny et al. (2001) نقش های مهم یک تسهیل گر نوآوری را در قابل دسترس بودن برای گروه های هدف، قابل اعتماد بودن آنها، دسترسی به منابع دانش و اطلاعات مناسب در ارتباط با مسائل نوآورانه، پاسخ سریع به تقاضای گروه هدف و تکمیل کردن نقاط ضعف آنها بیان می کنند. بخش خصوصی به عنوان یکی از این عاملان تسهیل گر در فرایند نوآوری عمدتاً در فراهم سازی اطلاعات بازار از منابع تخصصی نقش دارند تا بنیان عرضه قابل قبولی را ارائه دهند. این خدمات عمدتاً فراهم سازی اطلاعاتی برای

مخاطبان خود درباره قیمت های بازار، مشاوران غلات، اطلاعات آب و هوایی و انواع دیگری از مشاوره های مرتبط با کشاورزی است (kahan, 2011). از آنجا که حجم و تعداد قابل توجهی از مخاطبان وجود دارند که قدرت خرید خدمات عرضه شده را دارند (kahan, 2011) این سوال مطرح می شود که چگونه می توان مخاطبان این بخش را ترغیب کرد کرد تا برای این خدمات هزینه کنند؟

بر اساس تئوری دیدگاه مبتنی بر منابع^۲ یک شرکت باید منابع خود را شناسایی و مدیریت کند تا بتواند بقا و پایداری خود را در محیطی که فعالیت می کند حفظ کند و عملکرد خود را بهبود ببخشد (Raja (2011). Adzrin et al., 2009; Kristandl and Bontis, 2007; Lewicka, 2011). این منابع بر اساس ادبیات موجود به منابع محسوس (منابع مالی) و نامحسوس (مبتنی بر دانش) تقسیم بندی می شوند. (Teece 1982). در این محیط منابع مالی و غیر محسوس بر انتخاب روش توسعه در کسب و کار اثر می گذارد بدین صورت که منابع فیزیکی بر انتخاب نوع توسعه Chatterjee and (Singh, 1999) و منابع غیر محسوس در انتخاب نوع روش توسعه تاثیر گذار است (Montoro-Sánchez et al., 2009). اجزای منابع به چهار جزء تقسیم بندی شده است (Fariha (2009). Abdullah and Sofian, 2012; Montoro-Sánchez et al., 2009)

۱) منابع انسانی که شامل دانش و ویژگی های کارآفرینانه آن ها مانند خلاقیت، تحمل ابهام، انگیزه پیشرفت، کنترل درونی، استقلال طلبی و خلاقیت
۲) منابع ساختاری که شامل فرهنگ و سیاست ها و راهبردهای شرکت است که در این تحقیق توانایی کارگروهی، توانمندسازی و یادگیری را در بر می گیرد.
۳) منابع ارتباطی که شامل ارتباط با مخاطبان، شرکا و سایر ذینفعان موجود در شبکه است.
۴) منابع فیزیکی که شامل دسترسی به منابع مالی موجود در شرکت است.

بی شک منابع باید به طور مناسبی مدیریت و استفاده شوند تا عملکرد بهبود یابد (Grande et al., 2011). عملکرد در یک سیستم نوآور بر پایه ی نتایجی است که کسب می کند (Daane, 2010). بهبود عملکرد در فرایند ارائه خدمات در مرکز توجه چنین مطالعاتی قرار دارد (Labarthe et al., 2011). از آنجا که ارتقای عملکرد آن ها در راستای تسهیل نوآوری است (Klerkx and Leeuwis, 2008). که در راستای تسهیل دسترسی مخاطبان به خدمات مورد نیاز آنان، موفقیت شرکت در کاهش هزینه تولید مخاطبان، انعطاف پذیری در پاسخ به نیازهای مخاطبان، ارتقای سطح دانش و مهارت مخاطبان، مرتبط بودن محتوای مشاوره های کشاورزی شرکت با نیازهای مخاطبان، سهولت دسترسی مخاطبان به شرکت و خدمات آن، برخورد احترام آمیز اعضای شرکت شما با

² - Resource-Based View

پنجمین کنگره علوم ترویج و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی ایران و اولین کنفرانس بین المللی خدمات مشاوره ای روستایی در آسیا و اقیانوسیه : تسهیل اطلاعات و نوآوری ها برای توانمندسازی کشاورزان خانوادگی، ۱۱-۱۳ شهریورماه ۱۳۹۳، دانشگاه زنجان

مخاطبان، تسهیل ارتباط مخاطبان با سایر فعالان و نهادهای مرتبط با بخش کشاورزی و فراهم سازی مشارکت مخاطبان در برنامه های ترویجی است. بنابراین هدف این مطالعه (۱) شناسایی منابع موجود در شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی و (۲) تعیین ارتباط بین این منابع با فرایند تسهیل سازی نوآوری در آن شرکت ها می باشد. منابع شرکت از طریق چهار جزء شناسایی شده شامل منابع انسانی، منابع ساختاری، ارتباطی و فیزیکی است. فرایند تسهیل سازی نوآوری نیز توانایی شرکت در فراهم سازی اطلاعات و بهبود کیفیت خدمات مشاوره ای کشاورزی است.

روش شناسی

داده ها از ۱۷۴ شرکت خدمات مشاوره ای کشاورزی در استان های کرمانشاه، ایلام، همدان و کردستان با استفاده از پرسشنامه جمع آوری گردیده و عمدتاً با مصاحبه های حضوری از اعضای آن ها انجام گرفت. طیف لیبرت از خیلی کم تا خیلی زیاد در دامنه ۱ تا ۵ به کار گرفته شد. خدمات که توسط شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی انجام می گرفت شامل خدمات مهارت کشاورزی (۹۲/۷٪)، خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات (۷۳/۶٪)، تسهیل سازی آزمون خاک (۶۷/۳٪) و جمع آوری اطلاعات بازار (۶۳٪) که بیشترین میزان فراوانی را داشتند. خدمات مالی (۴۳٪)، عرضه نهاده های کشاورزی (۳۲٪) با فراوانی کمتر فراهم سازی خدمات بازاریابی با کمترین فراوانی ۱۸٪ مشخص گردید. در جدول ۱ سایر اطلاعات از اعضای شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی ذکر گردیده است.

جدول ۱. ویژگی های شرکت های خدمات کشاورزی مورد بررسی

16.3	49	مدیر عامل	سمت اعضا در شرکت
31	93	هیئت مدیره	
52.7	158	اعضا	
100	300	جمع	
6.3	19	۵-۱	تعداد اعضا در شرکت
54.3	163	۱۰-۵	
25.7	77	۱۵-۱۰	
13.7	41	>15	
100	300	جمع	
3	9	۲-۱	سن شرکت
25.7	77	۴-۳	
70.3	211	۶-۵	
1	3	۱۴-۷	

100 300 جمع

نتایج

نتایج حاصله از همبستگی با هدف ارتباط بین منابع درونی شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی و فرایند تسهیل سازی نوآوری نشان می دهد که ارتباط مثبت و معنی داری بین سرمایه های انسانی شامل دانش و ویژگی های کارافرینانه با فرهنگ موجود در شرکت است. از سوی دیگر فرهنگ با منابع ارتباطی و منابع مالی با منابع ارتباطی همبستگی مثبت و معنی داری در سطح ۰/۰۱ دارند. تکام اجزای تشکیل دهنده منابع با فرایند تسهیل سازی ارتباط مثبت و معنی داری دارند. بیشترین ضریب همبستگی را منابع ارتباطی و سپس فرهنگ شرکت با فرایند تسهیل سازی دارد.

جدول ۲. ضرایب همبستگی بین منابع و فرایند تسهیل سازی نوآوری

تسهیل سازی نوآوری	منابع مالی	منابع ارتباطی	فرهنگ	ویژگی های کارافرینانه	دانش اعضا
				۱	دانش اعضا
				۱	ویژگی های کارافرینانه
			۱	**۰/۶۰۳	**۰/۴۶۴ فرهنگ
		۱	**۰/۵۶۱	**۰/۴۷۸	**۰/۶۰۴ منابع ارتباطی
	۱	**۰/۵۳۰	**۰/۵۲۸	**۰/۳۳۲	**۰/۵۷۶ منابع مالی
۱	**۰/۵۱۵	**۰/۶۶۵	**۰/۶۲۳	**۰/۵۵۹	**۰/۵۸۶ تسهیل سازی نوآوری

** معنی داری در سطح ۰/۰۱.

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان می دهد که تمام ابعاد تشکیل دهنده منابع در تسهیل سازی فرایند نوآوری نقش دارد. این یافته ها به وسیله (Grande et al., 2011) و همچنین (Fariha Abdullah and Sofian, 2012) تایید می شود. از سویی یافته ها نشان می دهد که سرما یه های هوشی که شامل دانش، فرهنگ، ویژگی های کارآفرینانه، سرمایه های ارتباطی است نقش مهمی در پیشبرد فرایند تسهیل سازی نوآوری دارد. بنابراین توجه به توسعه منابع انسانی و فکری نقش مهمی در این فرایند و در نتیجه پایداری شرکت های خدمات مشاوره ای کشاورزی ایفا می کند که با نظرات (kahan, 2011) و (Montoro-Sánchez et al, 2009) مشابه است که معتقدند سرمایه های هوشی به عنوان مهمترین منابع برای توسعه عملکرد است. یک شرکت خدمات مشاوره ای کشاورزی موفق نیاز به یک نیروی کاری متخصص با مهارت های گوناگون در زمینه های کشاورزی و ارتباطی دارد که نیازمند حمایت همه جابه از سوی مسئولان، برنامه ریزان، متخصصان کشاورزی و دانشگا ها دارد. شیوه های جدید توسعه منابع انسانی با توجه به دامنه گسترده مهارت های مورد نیاز برای توسعه کشاورزی معیشتی به سوی کشاورزی مدرن مانند مهارت های کارآفرینی، فنی، روش های جدید تحلیل و برقراری ارتباط باید بررسی و جستجو شود. این برنامه های آموزشی باید در پیرامون نیازهای آموزشی و اطلاعاتی خریداران خدمات بخش خصوصی باشد.

منابع

- Chatterjee S., & Singh ,J. (1999). Are tradeoffs inherent in diversification moves? A simultaneous model for type of diversification and mode of expansion decisions. *Manage Sci* 45(1),25–41.
- Daane, J.(2010).*Enhancing performance of agricultural innovation systems*, Rural Development News 1/2010.
- Fariha Abdullah,D., & Sofian,S.(2009).The Relationship between Intellectual Capital and Corporate Performance. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 40 , 537 – 541
- Grande, J., Madsen, E.L .,& Borch, O.(2011). The relationship between resources, entrepreneurial orientation and performance in farm-based ventures, *Entrepreneurship & Regional Development*, 23(3), 89–111.
- Kahan,D.(2011). *Market-oriented advisory services in Asia – a review and lessons learned*, FAO Regional Office for Asia and the Pacific
- Hong, P. T., Plowman, D.,& Hancock, P. (2007). Intellectual Capital and Financial Returns of Companies. *Journal of Intellectual Capital*, 8(1), 76-95.
- Howells, J. (2006), Intermediation and the role of intermediaries in innovation, *Research Policy*, 35, 715-728.
- Klerkx,L ., and Leeuwis,C.(2008). Balancing multiple interests: Embedding innovation intermediation in the agricultural knowledge infrastructure. *Technovation*, 28, 364–378.
- Kolodny, H., Stymne, B., Shani, R., Figuera, J.R., & Lillrank, P.(2001).Design and policy choices for technology extension organizations.*Research Policy* 30 (2), 201–225.

پنجمین کنگره علوم ترویج و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی ایران و اولین کنفرانس بین المللی خدمات مشاوره ای روستایی در آسیا و اقیانوسیه : تسهیل اطلاعات و نوآوری ها برای توانمندسازی کشاورزان خانوادگی، ۱۱-۱۳ شهریورماه ۱۳۹۳، دانشگاه زنجان

Kristandl, G., & Bontis, N. (2007). Constructing a Definition for Intangibles using the Resource Based View of the Firm. *Management Decision*, 45(9), 1510-1524.

Labarthe, P., Gallouj, F. & Laurent, C. (2011). *Privatization of advisory services and the quality of evidence produced for farmers, Evidence-based policy: Where is our theory of evidence? LSE and UCSD working paper*

Lewicka, D. (2011). Creating Innovative Attitudes in an Organization – Comparative Analysis of Tools Applied in IBM Poland and ZPAS Group. *Journal of Asia Pacific Business Innovation and Technology Management*, 1(1), 1-12

Montoro-Sánchez, A., Ortiz-de-Urbina-Criado, M., & Romero-Martínez, A.M. (2009). The Decision to Use Alliances as Corporate Entrepreneurship: The Role of Resources and Skills. *Group Decis Negot*, 18, 431–448

Pek, C. G. (2005). Intellectual Capital Performance of Commercial Banks in Malaysia. *Journal of Intellectual Capital*, 6(3), 385-396.

Raja Adzrin, R. A., Abu Thahir, A. N., & Maisarah, M. S. (2009). Value Creation Strategy for Sustainability. *Accountants Today*.

Saudah, S. (2005). Intellectual Capital and Management Accounting Practices. *School of Management*. Bradford, University of Bradford.

Stringfellow, L., & Shaw, E. (2009). Conceptualising entrepreneurial capital for a study of performance in small professional services firms, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, 15(2), 137-161.

Teece DJ. (1982). Towards an economic theory of the multiproduct firm. *J Econ Behav Organ*, 3, 39–63.

پنجمین کنگره علوم ترویج و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی ایران و اولین کنفرانس بین المللی خدمات مشاوره ای روستایی در آسیا و اقیانوسیه : تسهیل اطلاعات و نوآوری ها برای توانمندسازی کشاورزان خانوادگی، ۱۱-۱۳ شهریورماه ۱۳۹۳، دانشگاه زنجان

The Relationship between Resources and Facilitating of Innovation in Agricultural Advisory services Corporations

Niusha Eghtedari^{*1}, Akram Binaian²

¹ Student in Department of Agricultural Extension and Education, College of Agriculture, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

² Student in Department of Rural Development, College of Agriculture, Razi, University, Kermanshah, Iran

Abstract

Resource-Based View (RBV) of the firm emphasizes resources that reside inside corporations. In other words RBV conceptualizes the corporation as a bundle of resources, where different resources vary in importance for generating added value to the corporation. Agricultural advisory services corporations are as subsystems of agricultural consultancy services network in Iran. The aim of these corporates is to facilitate process of innovation for farmers. Corporation's resources are organizational asset which are frequently associated with process of innovation. This resources are commonly categorized into four core component: Financial resources, human resource, structural capital and relational capital. The aim of this study was to determine between corporation's resources and facilitation of innovation in agricultural advisory services corporations. Importantly, the findings confirmed that all four resource components has a significant positive relationship with facilitation of innovation in agricultural advisory services corporations. This result suggests that resources are vital to enhance process of innovation facilitation. Importantly, human resources needs to be considered in corporation's resources when measuring innovation. Finally, this study suggested that future research should investigate the influence of the new corporation's resources on process of innovation facilitation within diverse agricultural consultancy services network.

Key Words: Resource-Based View (RBV), agricultural advisory services corporations, facilitation of innovation